



FALUN BORLÄNGE  
REGIONEN

Pernilla Bremer  
Processledare Gysam  
0243-248048

Omvärldsbevakning;

Hur ersätter man friskolor i andra gymnasiesamverkansområden med gemensam prislista i Sverige?

## Inledning

Gysams ledningsgrupp beslutade den 14/9-2012 om en modell för gemensam prislista inom samverkansområdet. Prislistan kommer att tas fram enligt modellen av gysams ekonomgrupp under hösten. Denna kommer att gälla för 2013. I arbetet med/diskussionen om denna har frågan om hur andra samverkansområden ersätter friskolor dykt upp. Beredningsgruppen fick i uppdrag att bereda frågan inför nästa ledningsgruppsmöte och som ett led i detta görs denna sammanställning om praxis i andra samverkansområden och tillämplig juridik.

## Praxis

### Kommunförbundet Stockholms län (KSL)

I gymnasiesamverkan i Stockholms län har man gemensam prislista sedan 2010. Till friskolorna ger de enligt samma prislista, men lägger till 6 %.

Friskolorna är mycket nöjda med det här systemet eftersom det skapar förutsägbarhet, dessutom har det, enligt uppgift från KSL, påverkat placeringen av friskolor positivt. Detta då de inte placerar sig där priserna är höga utan blir mer spridda i regionen.

I Stockholm resonerar man som så att det är direkt olämpligt med annat pris till friskolorna än den gemensamma prislistan.

Angivna administrativa fördelar:

Vissa fristående skolor i regionen kan ha elever från många olika kommuner, och har då lika många kommuners prislistor att förhålla sig till. En gemensam prislista underlättar för alla parter.

### **Gymnasium Skaraborg**

Här har man en gemensam prislista som inte heller bestämmer vad medlemskommunerna ger till sina egna skolor. Till friskolorna ger de enligt den gemensamma prislistan, men lägger till 6 %.

### **Sjuhärads kommunalförbund**

Tidigare hade man en gemensam prislista av en modell där man plockade bort högsta och lägsta priset samt byggde på utfall och budget under två budgetår. Dock har prislistan slopats (beslut fattades i sept 2012) då samverkan ledde till att långt många fler sökte till Borås. För de mindre kommunerna innebar detta fördyrade omkostnader.

Men då man hade en gemensam prislista resonerade man också här i enlighet med det presenterade resonemanget under rubriken Juridik. Alltså betalade friskolorna enligt samma prislista med ett tillägg på 6 %.

### **Göteborgs kommunalförbund (GR 13)**

I Göteborgs kommunalförbund gäller prislistan för handel mellan medlemskommunerna. När det gäller utbildningar som inte finns i en enskild kommun kan de fatta beslut om att ersätta friskolor enligt den gemensamma prislistan.

### **Region Värmland**

I region Värmland har man tagit fram en gemensam prislista enligt ”lägsta pris modellen”. Enligt denna rekommenderar de kommunerna i samverkansområdet att ersätta friskolorna. De använder även detta sätt i den interkommunala ersättningen. Alltså hemkommunen betalar den mottagande kommunen det lägsta priset.

Friskolor i Värmland har överklagat denna modell och i förvaltningsrätten har man fått två olika domar. Enligt det ena domslutet ska man ersätta friskolorna enligt ett snittpris, enligt det andra ska de använda riksprislistan. Ärendet är nu i kammarrätten för avgörande.

## Relevant juridik

Interkommunal ersättning regleras i Skollagen 5 kap:

*22 § En kommun som i sin gymnasieskola på ett nationellt program tagit in en elev som inte är hemmahörande i kommunen eller i samverkansområdet för utbildningen, har rätt till ersättning för sina kostnader för elevens utbildning från elevens hemkommun.*

*24 a§ Om inte den anordnande huvudmannen och hemkommunen kommit överens om något annat, och inte heller något annat följer av andra stycket, skall den interkommunala ersättningen beräknas enligt anordnarens självkostnad.*

Den avgörande punkten är i detta sammanhang ” kommit överens om något annat”. Den ger kommuner möjlighet att genom avtal själva bestämma hur man vill hantera den interkommunala ersättningen.

Ur regeringens författningskommentarer till ändring i skollagen (Prop 2008/09:171)  
*I femte stycket har den förändringen gjorts att jämförelsen med kommunens resursfördelning inte endast ska ske i fråga om gymnasieutbildningar som kommunen själv anordnar.  
Fortsättningsvis ska utbildningar, som ingår i kommunens utbildningsutbud på grund av t.ex. samverkansavtal med annan kommun också beaktas när bidraget bestäms. Det är därför alla utbildningar som kommunen erbjuder sina elever som ingår i kommunens resursfördelning till den egna verksamheten – budgeten – som ska beaktas när bidraget bestäms.*

Den tolkning som många gör av ovanstående är att ersättningen till en fristående skola alltid ska följa det vägda genomsnittspriset inom ett samverkansområde och detta gäller oavsett var skolan är placerad. När ska i så fall riksprislistan användas? Det framgår i följande utdrag ur regeringens proposition;

I propositionen 2008/09:171 "Offentliga bidrag på lika villkor" står följande i kap 7.5;  
*Genom att endast tillämpa riksprislistan när en kommun inte erbjuder motsvarande utbildning i egen regi alternativt genom samverkansavtal eller gemensam nämnd blir tillämpningsområdet mindre.*

Riksprislistan ska alltså endast tillämpas när inte samverkanskommunerna har motsvarande utbildning att erbjuda.

## **Sammanfattande analys**

Samverkansområdena i Sverige ersätter friskolorna på olika sätt. Det vanligaste och det med tydligast lagstöd är att ersätta även friskolorna enligt den gemensamma prislistan, med tillägg av mervärdesskatt. *"I femte stycket har den förändringen gjorts att jämförelsen med kommunens resursfördelning inte endast ska ske i fråga om gymnasieutbildningar som kommunen själv anordnar. Försättningsvis ska utbildningar, som ingår i kommunens utbildningsutbud på grund av t.ex. samverkansavtal med annan kommun också beaktas när bidraget bestäms. Det är därför alla utbildningar som kommunen erbjuder sina elever som ingår i kommunens resursfördelning till den egna verksamheten – budgeten – som ska beaktas när bidraget bestäms."* (Ur regeringens författningskommentarer till ändring i skollagen (Prop 2008/09:171))

Följande utdrag pekar också mot att ersättningen till en fristående skola ska följa det viktade snittpriset inom ett samverkansområde;

Ur regeringens författningskommentarer till ändring i skollagen (Prop 2008/09:171)  
*I femte stycket har den förändringen gjorts att jämförelsen med kommunens resursfördelning inte endast ska ske i fråga om gymnasieutbildningar som kommunen själv anordnar. Försättningsvis ska utbildningar, som ingår i kommunens utbildningsutbud på grund av t.ex. samverkansavtal med annan kommun också beaktas när bidraget bestäms. Det är därför alla utbildningar som kommunen erbjuder sina elever som ingår i kommunens resursfördelning till den egna verksamheten – budgeten – som ska beaktas när bidraget bestäms.*

En av de domar Värmlandsregionen fått på i förvaltningsdomstolen pekar också mot att ersätta friskolor i form av snittpris är ett alternativ med lagstöd. Att detta är praxis i flera regioner talar också för det alternativet. Dessutom finns det flera fördelar för alla parter i ett

sådant system. Det skapar förutsägbarhet, ev. mindre koncentration av friskolor i områden med höga priser och dessutom förenklar det för friskolor som har elever från många kommuner inom samverkansområdet på så sätt att de endast har en prislista att förhålla sig till.